

Другий Собор УГКЦ в Польщі

Більше ста делегатів від обох єпархій УГКЦ в Польщі, священників, монахів, монахинь, мирян, запрошених гостей та у присутності чотирьох владик, взяли участь у II Соборі Української Греко-Католицької Церкви в Польщі (перший відбувся у 2002 р.), який пройшов протягом 2-4 жовтня 2014 р. в Перемишлі.

Делегати, що стали з'їздитися до Перемишля 1 жовтня з різних закутків Польщі (найдовшу відстань, близько 900 км, долав делегат із Щеціна), почали Собор від Божественної літургії відправленої ранком 2 жовтня у катедральному соборі св. Івана Хрестителя. Літургію очолили: Перемисько-Варшавський Митрополит Кир Іван Мартиняк, Вроцлавсько-Гданський Єпарх Володимир Юшак, Секретар Синоду Єпископів УГКЦ Владика Богдан Дзюрах та Владика Євген Попович.

Праця Собору почалася від спільної молитви та відчитання відповідних декретів Митрополитом Іваном Мартиняком та Владикою Володимиром Юшаком. Собор проходив під кличем «Жива парафія — місце зустрічі з живим Христом».

Займаючи голос на відкриття зустрічі

Митрополит Мартиняк віднісся до першого Собору 2012 року: «Після нього були дискусії, що він нічого не дав, був слабкий. На ньому діяло багато, але треба ясно підкреслити, що не все увійшло в життя парафії. Від вас і від Святого Духа залежить, що тут буде схвалювати. Я переглянув підготовані на сьогодні реферати. Перший, це літургія. Без молитви, без літургії нічого не вдасться. Всі реформатори в Церкві, всі реформатори в парафіях починали, як хотіли щось доброго

зробити, від молитви, як того не буде, нічого не вдасться. Місійність Церкви, це не тільки говорити проповіді, катехези множити, тут можна багато. Ми маємо пам'ятати, що Ісус Христос жив, помер і воскрес, але й також, що Ісус Христос живе... Наступне — провід. Від нього залежить дуже багато. Тут не може бути диктатури і правління одної особи, тут передусім має бути Слово Боже. Дияконія — дуже важливий елемент, який служить, охоплює хворих. Ми в Перемишлі маємо багато хворих. В кожній парафії є хворі, якими часом ніхто не займається. Далі, це Боже Слово, катехиза. Основна річ для нас. Без Божого Слова немає жодного духовного розвитку, не буде живої Церкви і зустрічі з Ісусом...».

До перемиського Собору 2014 р. делегати отримали матеріали відносно шести тем, якими мали займатися під час зустрічей та розмов:

- о. Протоієрей Богдан Панчак — «Літургія і молитва»,
  - о. Іван Лайкош — «Боже Слово і катехизація (керигма) в УГКЦ в Польщі»,
  - о. др Мирослав Драпала — «Місійний дух УГКЦ в Польщі»,
  - о. др Аркадій Трохановський — «Спільнота-сопричастя, плекання єдності»,
  - о. др Стефан Батрух — «Провід та управління парафією»,
  - о. Роберт Роса — «Дияконія».
- (Закінчення на 2 сторінці)

70-і роковини смерті Митрополита

Люди прощались із Шептицьким попри загрозу арешту

Українська Греко-Католицька Церква розпочала рік вшанування Митрополита Андрея Шептицького. 1 листопада 1944 року, рівно 70 років тому, Митрополит відійшов у вічний світ. У Львові вже більше трьох місяців була радянська влада. Втім люди не побоялись прийти і попрощатися зі своїм духовним провідником. Донині виникають запитання, чи не було отруєно митрополита? Чому радянська влада не заборонила похоронну процесію вулицями Львова?

1 листопада о 13:30 у митрополичих палатах Святоюрського комплексу відійшов у вічність архієпископ УГКЦ Митрополит Андрей Шептицький, у 79-річному віці. Прощались з Митрополитом у Львові п'ять днів.

У каплиці Панахиди відправили архиереї — Йосиф Сліпий, Миколай Чарнецький і Микита Будка і опісля 2 листопада тіло покійного перенесли з палат у Святоюрський собор.

Тисячі людей з Галичини — різних національностей і віри — не побоялись віддати останню шану

Митрополит Андрей Шептицький.

Митрополиту, знаючи, що вже наступного дня будуть арештовані, допитані чи зазнають катувань. А вже про злочини радянської влади у 1939-1941 галичани пам'ятали. Прощання з Митрополитом відбувалось під постійним оком переодягнених радянських агентів і озброєних солдат.

«Митрополиту Андрею за півстоліття вдалося виховати цілу когорту сильних духом і національно та релігійно свідомих людей, які не могли, знаючи що з ними буде, не прийти і не попрощатися з Митрополитом. Блаженний Климентій, брат Митрополита, описуючи похорон, пише про те, що домовина була встелена листочками людей з проханням заступництва, з проханням кращої долі для себе. Бо за життя Митрополита називали Святець зі Святоюрської гори», — розповідає дослідник спадщини Митрополита Андрея Шептицького, редактор численних видань його творів Оксана Гайова.

З похорону Митрополита Андрея збереглися численні світліни. 5 листопада о 8 годині ранку розпочалось Богослужіння у соборі. Потім жалобна процесія з домовиною пройшла вулицями Львова — від Святоюрського собору, попри університет, центром міста. За колоною з вінками, йшли монахи, священники, владика, понад 5 тисяч людей, зокрема було багато жінок і молоді. Процесія тривала дві години і домовину з тілом Митрополита опустили у крипту в Соборі Святого Юра.

(Закінчення на 7 сторінці)

Спільна фотографія учасників II Собору УГКЦ в Польщі перед катедрою св. Івана Хрестителя у Перемишлі.

Другий Собор

(Продовження з 1 сторінки)

На відкриття Собору

у своїй доповіді Секретар Синоду Єпископів УГКЦ Владика Богдан Дзюрах зі Львова в перших словах віднісся до складної ситуації в Україні й ролі християнських цінностей, на захист яких стали герої Небесної Сотні: «Наша Церква, я твердо переконаний у цьому, може і повинна відіграти свою роль проповідника Божих істин в країнах Старого континенту. Наше перебування в різних країнах Західного світу є не лише даром Провидіння, а й завданням, покликанням, яке Господь нам доручає. Далекі від самовпевненого месіанізму, усе ж мусимо бути свідомі свого покликання як Христові учні проповідувати Євангеліє всьому сотворінню

Владика Богдан Дзюрах.

і бути його свідками перед усіма народами. Так сталося, що від Києва, нашого другого Єрусалима, духовного центру усіх греко-католиків, хвиля за свободу і гідність поширилася по всій Україні. Наше завдання підтримувати духовний вимір цих змагань, щоб, усвідомлюючи власну національну та церковну самобутність посприяти нашими дарами духовному оновленню Європи. Однак, щоб послужити іншим, мусимо самі духовно оновитися, скріпитися. У цьому має нам власне допомогти програма «Жива парафія — місце зустрічі з живим Христом». Хочемо просити нашого Господа словами апостолів: Господи, додай нам віри, зроби її автентичною, міцною, щирою, а передусім діяльною любов'ю, бо лише така віра дає нам спасіння і притягає до Тебе інших, Господи.

Говорячи про програму, хотів би звернути вашу увагу на два моменти. У ній ідеться про плани, розвиток, завдання. Тут мені спадають на думку слова Святого Писання: Господь керує кроками людини. Людині ж як зрозуміти свою дорогу. Є ще такий вислів — Хто хоче розсімити Небо, нехай скаже йому про свої плани. Справді, ми будемо будувати плани. Дванадцять літ тому на вашому Соборі ви будували плани. Але подумаймо — ще рік тому, які ми плани робили в Україні, в Польщі для нашої Церкви. Рік тому ніхто з нас не міг би навіть у найбільш сюрреалістичному сні передбачити подій, свідками і учасниками яких ми є нині. Ці події змінюють також наші програми, коригують проекти.

Коли почалася війна, я почав гортати молитовник. В нашому молитовнику немає молитви на випадок війни. Це показує з одного боку миролюбний характер української душі, а з другого, що ніхто не рахувався з такою драматичною можливістю в нашій новітній історії. Все це вчить нас бути покірними перед Господом Богом...

Цими днями буде над чим працювати

і роздумувати. Саме для такої праці ви всі сьогодні зібралися. Щиро бажаю вам відкритості у слуханні передусім Божого Духа в молитві, а відтак один одного. Без міркування задуми не таланять, а як порадників багато, задуми щастять. Собор — дорадче тіло для церковного проводу. Будемо стежити за перебігом вашого Собору з великою увагою, а водночас з надією очікуватимемо його плодів, які послужать нашій Церкві не лише у Польщі, але й цілому світі».

Літургія і молитва. Першу доповідь Собору представив делегатом о. протоієрей Богдан Панчак. Суть її в практикуванні та розумінні нашої Літургії, традиції та сучасного щоденного життя християнина. Доповідач звернув увагу на факт, що в лютому 2007 року Синод Єпископів Києво-Галицького Верховного Архиепископства видав послання про літургійні питання. В ньому відверто говориться, що «в обрядові справи нашої Церкви закралася безлад», і треба тут «навести лад відповідно до вчення Святої Церкви, її прислів'їв та здорового духовного бачення». Наші єпископи з України визнають: «Ми не перше покоління єпископів, яке звертає увагу на обрядові проблеми, бо не порядок, що запанував у цій сфері, дуже болюче відчували вже наші попередники протягом останніх століть». Щиро вказують єрархи причини неуспіху спроб вирішити літургійні питання: «По-перше, через обставини, що насильно переривали процес літургійного впорядкування, а навіть більше, спричинювали замішання. По-друге, в Греко-Католицькій Церкві відсутнє відповідальне почуття церковної дисципліни. І одне, і друге аж до сьогодні дуже негативно відбивається на житті нашої Церкви».

Отець Богдан Панчак.

Синод вказує три причини поділу між вірними, який спричинюють літургійні проблеми: «1) недостатня обізнаність з історичним розвитком змісту та форм нашого обряду; 2) політизація обрядових питань; 3) так звана „латинізація“ як розходження між богословським розумінням правд віри та їх зовнішнім виявом». Як це виглядає нині? Знання про історичний розвиток візантійської літургії в останніх десятиліттях неймовірно поширились. Це стосується також київсько-галицької традиції. А політизація і пов'язана з нею латинізація зменшилась разом зі зникненням Габсбургів, як пояснюють єпископи: «Австрійська влада боялася впливів Російської імперії, збудованої на одності обряду, і заохочувала до наслідування римо-католицьких обрядових практик, як дійсно католицьких,

Божественну літургію очолив Митрополит Іван Мартиняк.

Президія Собору на початку конференції.

Почесні гості тернопільського Собору.

На залі разом зі священниками присутні й миряни.

Початок Собору — ознайомлення з документами.

УГКЦ в Польщі

щоб протидіяти російським впливам. Так на підставі протистояння «русофільства» й «австрофільства» в наш обряд впроваджувано штучні елементи». Синод оптимістично констатує: «Існує особлива наука — літургіка, яка вивчає історичний розвиток обряду і дає нам змогу розрізнити, що є правдивим, органічним розвитком, а що — тільки мертвим наслідуванням через причини, не пов'язані з самим обрядом. У нових обставинах свободи нашої Церкви підрастають фахівці з літургійної науки. Маємо велику надію, що завдяки їхній копійчій праці зможемо глибше пізнавати свій питомий обряд і багато суперечливих у нашому народі літургійних проблем утратять свою гостроту».

Від написання цих слів минуло кілька років, які принесли позитивні зміни. Насамперед опубліковано Катехизм УГКЦ, якого друга частина — «Молитва Церкви» — «розкриває богослужбове життя Церкви», описуючи і з'ясовуючи всі аспекти спільнотної і особистої молитви християнина греко-католицької традиції. Виходять друком і з'являються в Інтернеті популярні і суто наукові праці, як оригінальні, так і переклади, які сприяють кращому пізнанню нашої літургійної традиції. Отож є з чого черпати знання.

Коментуючи результати передсоборових

зустрічей о. Б. Панчак наголосив, що постуляти сформульовані під час парафіяльних передсоборових зборів свідчать про автентичне прагнення надати літургійному життю належної ранги, сприяти відновленню його краси, яка притягала б до храму і до Церкви — спільноти вірних. Були це пропозиції, які відповідали на запитання: коли, що і як звершувати, щоб в майбутнє нашої Церкви в Польщі дивитися без трепету.

Далі появились три основні запитання — коли звершувати? що звершувати? як звершувати? — а між ними й питання, які від років появляются як основа більш чи менш бурхливих дискусій. Йдеться тут про календар, що стає першорядною справою. За словами доповідача прийняття неовізантійського зразка (нерухомі свята за григоріанським, пасхальний цикл за юліанським) видається оптимальним варіантом. Плюс: крім Різдва ще Богоявлення (6 січня — вихідний) і Успення (15 серпня — вихідний) відсвятковані усіма, хто цього прагне. Не менш важливе питання це мова, бо неминучим наслідком кількадесятилітнього проживання в діаспорі є втрата або послаблення знання літературної української мови або її діалектів. Останній перепис населення у Польщі показав, що четверта частина греко-католиків подала «виключно польську» ідентифікацію. Наївністю було б очікування, що вивчення української мови стане для цієї

Отець митрат Іван Лайкуш.

групи наших вірних пріоритетом. Душпастирським обов'язком є вийти їм назустріч з друкованими двомовними текстами богослужінь, а в деяких випадках просто з частковим введенням польської мови в літургію.

Календар і мова стали причиною збудженої дискусії, під час якої делегати подали цілий ряд пропозицій зокрема стаючи на захист батьківської мови, аргументуючи, що в умовах нинішнього світу й розвинутої техніки вивчати її можна на кожному рівні.

Боже Слово і катехизація (керигма)

в УГКЦ в Польщі. Автор доповіді о. митрат Іван Лайкош. Відзначив він, що в стратегії розвитку УГКЦ на період до 2020 року, яку названо: «Жива парафія — місце зустрічі з живим Христом» прийнято 6 критеріїв. Першим з них є: Слово Боже і катехизація. Це показує, як важливу роль сповнює катехизація в житті Церкви. Провід Церкви визначив, що кожна парафія має бути місцем пізнання правд віри і їх втіленням в щоденне життя кожного віруючого.

Голошення Божого Слова та катехизація потребує осмислення в контексті нових церковних документів, оформлення статусу та структури Церкви в Польщі, забезпечення її матеріальної бази. Сьогодні, коли парафії забезпечені своїми храмами, священники побудували приходства, слід подбати, щоб храми стали місцем, де будемо обновлятися через зустріч з живим Христом. Собор є доброю нагодою, щоб Церква визначила орієнтири, вказала дорогу своїм вірним, якою слід їм прямувати. Це виклик перед яким станула УГКЦ в Польщі. Відповімо на нього — забезпечимо майбутнє Церкви в Польщі. Вірні не отримають відповіді, значить, перед нами немає майбуття!

Аналізуючи катехетичний процес в умовах життя у Польщі доповідач відзначив, що катехизою охоплені учні початкових шкіл та гімназії, оскільки вони навчаються в місцях свого проживання. Учні середньої школи катехизацією важче охопити, бо ж вони навчаються в містах де не завжди є наші парафії або добровільно резигнують з цього обов'язку. Батьки теж вже не привертають так великої уваги до цього питання.

Організувати академічну катехизу доводиться ще важче. На це складається багато об'єктивних причин але також брак і досвіду, і доброї катехетичної пропозиції для сьогодиншого студента.

Можна констатувати, що наша Церква в Польщі в традиційний спосіб проводить катехизаційний процес. Держава допомогла його упорядкувати але в цьому катехиза не вичерпується. Вже у 2000 р. Синод наших Єпископів заохочував, щоб «всєбічно дбати про створення при кожній парохії недільних катехетичних шкіл для виховання і впровадження в молитовне, літургійне та практичне християнське життя в спільноті — Церкві».

Пропозиції на Собор, які були зголошені в наших парафіях в багатьох випадках переспівуються із вченням Церкви на тему катехизації та прикликанням заохоченням Синоду Єпископів.

Далі детально були обговорені зголошені пропозиції, висновком з яких стало, що очікування вірян в євангелізаційному плані являються більшими від того, що душпастирі пропонують своїм вірним. І це радує. Люди шукають. Хочуть поглибити віру, здобути знання та пізнати знакі та обряди які дозволять їм наблизитись до Бога. Звичайно, пропонувати це одне а реалізувати пропозицію це річ друга. Бо ж, щоб ввєдести в життя пропозиції треба стати учасником цього процесу. З тим буває по-різному.

Зліва — Архимандрит Сергій Гаєк, проф. Я. Москалик та о. митр. А. Сорока.

Слово від Владика Володимира Ющака.

Сьогодні катехизацію треба розглядати як процес, який Церкві потрібно проводити на трьох рівнях. Це катехиза: 1. сімейна, 2. шкільна, 3. парафіяльна. На цих трьох площинах треба шукати шляхів оновлення. Блаженніший Святослав у Пастирському листі про «Живу парафію» пише, «що постійна і безперервна у віковому сенсі катехизація дітей, молоді, дорослих і старших — необхідна умова живої парафії». Отже катехизація має бути постійна і безперервна. Вона тоді стане засобом кращого пізнання і втілення в життя Христової віри, що передана нам Отцями Церкви. Така катехизація може оживити наші парафії.

Жива дискусія, яка розгорнулася після доповіді, була, що між іншим пізніше підкреслив Владика Богдан Дюра, дуже дозріла: «Мене вразила неабияка заангажованість делегатів в обговорення тих питань, які передбачені Стратегією розвитку Греко-Католицької Церкви до 2020 року «Жива парафія — місце зустрічі з живим Христом». Це позитивний сигнал, котрий демонструє небайдужість людей до становища Церкви, її майбутнього. Ці люди живуть тим, чим живе Церква. Отже, вони почуваються її живими членами, а тому готові взяти на себе відповідальність за неї. Важко було не помітити, як організатори Собору заохочували учасників до висловлювання своїх думок, навіть тих, із котрими незгідні. Через ті виступи, як і через кожного делегата, промовляє Господь Бог. У цьому проявляється багатство Церкви. Бо не лише єпископи зі своєю відповідальністю, досвідом і харизмою покликані бути пастирями Христового стада, а й священники, богосвящені особи та миряни».

День закінчився працею окремих комісій, метою чого було опрацювання й доповнення зголошених раніше постулятив.

У п'ятницю делегати Собору

інтенсивно займалися чотирьома черговими темами, з яких першу, **Місійний рух УГКЦ в Польщі**, за-презентував о. др Мирослав Драпала. На початку доповіді відзначив, що Католицька Церква трактує місію як основну свою діяльність і багато про неї говорить у документах. На заклик Христа звіщати Добру Новину відповідає також Укра-

Отець др Мирослав Драпала.

їнська Греко-Католицька Церква, яка в програмі «Жива парафія — місце зустрічі з живим Христом» вбачає у місії важливий елемент живої парафії. Згідно Блаженнішого Святослава, за здійснення та виконання цього важливого й потрібного завдання «несе відповідальність кожен із нас. Заповіді Христові стосуються всіх без винятку вірних. Всі ми творимо Єдину, Святу, Соборну і Апостольську Церкву». Потім о. Драпала детально представив місійну діяльність УГКЦ у Польщі (від акції «Вісла» до сьогодні), після чого говорив про адресатів цієї ж діяльності та відповідальних за неї зодно священників, як і мирян. На закінчення запропо-

(Закінчення на 4 сторінці)

Другий Собор УГКЦ в Польщі

(Продовження з 3 сторінки)

нував для шляху розвитку Церкви конкретні висновки та пропозиції: 1. Створити в єпархіях місійно-пасторальні відділи, 2. Приділити особливу увагу місійній формації семінаристів, 3. Створити богословсько-пасторальний інститут, 4. Заснувати інститут постійної формації духовенства (рівень проповідування Слова Божого), 5. Створити програму розвитку УГКЦ в Польщі (нові структури, нові парафії), 6. Призначити ефірний час, який виділяє нам TVP, на навчальні програми, 7. Поглибити молитовне життя у парафіях, дбати про рівень літургійного співу, 8. Створити інформаційні центри підтримки для громадян України, 9. Плекати зв'язки з нашими емігрантами в Західній Європі, 10. Створити інтернет-платформи зв'язку для наших емігрантів в Західній Європі, 11. Творити партнерства парафій з Польщі і України, 12. Виготовити та офіційно затвердити професійний польський переклад требника та літургікону, 13. Видати польський переклад Катехизму УГКЦ «Христос-наша Пасха».

Отець др Аркадій Трохановський виступив з доповіддю

Спільнота-сопричастя,

плекання єдності. У неї, між іншим, відзначив: Блаженніший Святослав закликає нас звернути особливу увагу на єдність парафіяльної спільноти, яка, на зразок перших християн, повинна мати «одне серце і одну душу» і яка перебуває в єдності з усією Христовою Церквою. Парафіяни стараються насамперед плекати внутрішню єдність,

Отець др Аркадій Трохановський.

підтримуючи одні одних молитвою та співпрацюючи в душі Христового служіння. Парафія має сильне відчуття того, що належить до однієї духовної родини, а парафіяни ставляться одні до одних як до рідних у Христі: «Єдність Церкви є, такими чином, іконою єдності осіб Пресвятої Трійці. Ця єдність проявляється на різних рівнях: на рівні Вселенської і помісної Церкви, єпархії та окремої парафії. Трапляється, що через нашу неміч і гріховність ми не віддзеркалюємо цієї єдності. Будучи свідомими цього, всі ми маємо цінувати і плекати її, зберігаючи повне сопричастя з наступником апостола Петра — Святішим Отцем, з ієрархією нашої Церкви, з місцевими єпископами та душпастирями, які діють від їхнього імені»...

Парафіяльна спільнота також плекає зв'язок з іншими парафіями своєї єпархії та співпрацює з ними як із членами однієї духовної родини. Жива парафія не залишається

байдужою до потреб інших парафіяльних спільнот і намагається у міру своїх сил та засобів допомогти їм: молитвою, служінням, а також певними матеріальними засобами, яких бракує іншій громаді для успішного сповнення свого післанництва, відбуває спільні проці, координує харитативну працю і т. ін. Дух солідарності з братами і сестрами Христова Церква плекала від самих початків (пор. Рим. 15, 25), і він становить конкретний і живий вияв євангельської любові до братів у вірі. Жива парафія також має живе відчуття того, що вона належить до Помісної Української Греко-Католицької Церкви, цікавиться її долею, молиться за її Главу, за працю її Синоду Єпископів і за кожний її успіх на добро і спасіння. Вона бере участь у всецерковних починах, якщо лише покликана до цього.

Свої пропозиції щодо презентованої теми отець Трохановський сформулював у розбудовних пунктах: 1. Відношення священник та спільнота, 2. Спільноти у спільноті, 3. Літургія, яка об'єднує спільноту, 4. Родини: спільноти в спільноті, 5. Молодь в спільноті, 6. Спільнота в єдності: паломництво — рідні землі, 7. Єкуменічна діяльність спільноти, 8. Сопричастя в любові — спільнота підтримує себе, фінансові питання, 9. Справа календаря, 10. Церковні нагороди.

Отець др Стефан Батрух виступив з темою

Провід та управління парафією.

Зокрема сказав: Питання проводу та управління парафією, розглядатиметься в контексті головної теми собору, а саме «Жива парафія — місцем зустрічі з живим Христом». Дивлячись на побудовані храми та відновлені парафіяльні структури, хочемо собі поставити питання: чи є життя в них, динаміка, візія та перспектива? чи можна в них бачити живу церковну спільноту? чи в них можна зустріти Живого Христа — Сина Бога Живого, подателя життя вічного? Жива парафія — це жива єпархія і навпаки — живе та динамічне управління єпархії — це живі парафії. Між тими одиницями існує пряма взаємозалежність. Коли парафія є основною спільнотою віруючих, де зароджується, зростає і дозріває святість християнина (Пастирський лист Блаженішого Святослава, Київ 2 грудня 2011 року Божого), то єпархія об'єднує парафії для оживлення та розбудови і зростання місцевої церкви тобто митрополії чи єпархії.

УГКЦ у Польщі на сьогоднішній день представлена Перемисько-Варшавською

Отець др Стефан Батрух.

На першому плані отці — противники перемиської курії.

Голосування над соборовими рішеннями.

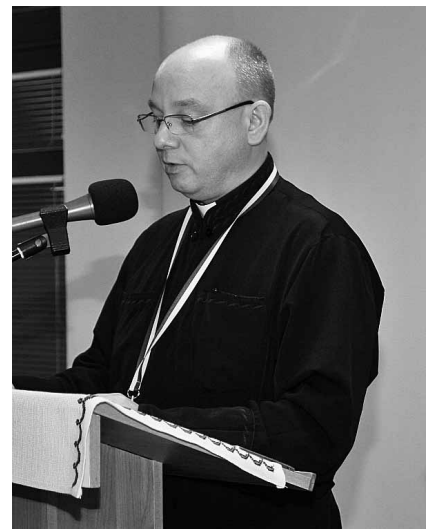

Праця секретаріату Собору.

Митрополією, до складу якої входить Перемисько-Варшавська архієпархія з осідком Митрополита в Перемишлі та Вроцлавсько-Гданська єпархія з осідком єпископа у Вроцлаві. Єпископи є членами Конференції польського єпископату та беруть участь у засіданнях Синоду Єпископів УГКЦ. Згідно з польським законодавством, УГКЦ в Польщі, записана як візантійсько-український обряд Католицької Церкви в РП. Для координації дій, покликано урядово-церковну групу у справах Католицької Церкви в Польщі візантійсько-українського обряду.

Доповідь, насичена статистичними даними про УГКЦ в Польщі закінчилася постулятами стосовно удосконалення проводу та управління парафією в контексті головної теми собору, «Жива парафія — місцем зустрічі з живим Христом» та постуляти на Патріярший Собор УГКЦ у 2015 р.

Заключною темою перемиського Собору представлена о. Роберт Росо, стала **Дияконія**. Доповідач, між іншим, сказав: Служіння ближньому відноситься до багатьох прошарків діяльності християн, а саме йдеться про такі наші вчинки, коли ми позитивно відповідаємо на запо-

Отець Роберт Роса.

віді любові та коли здійснюємо діла милосердя. Отже тут, безумовно, можна включити служіння всіх, хто займається благодійницькою діяльністю, в тому числі — душпастирів, які найчастіше є координаторами харитативних акцій у парафіях, волонтерів, які відвідують хворих та жертводавців — добродіїв, які найчастіше анонімно, без розголосу, матеріально допомагають потребуючим.

Коли розглядатимемо служіння в ширшому контексті, то виявимо

(Закінчення на 5 сторінці)

Не шукаймо сенсації

У газеті **БЛАГОВІСТ** № 9 (285) від вересня 2014 р. у статті „II Собор Греко-Католицької Церкви в Польщі” писав я про мої очікування та сподівання соборові. І справді Собор торкнувся балато проблем, які мають переложення на наше церковне життя, щоб оживити наші парафії. Взагалі можна сказати, Собор показав, що наша Церква жива і також має свої дуже змістовні ідеї на майбутнє. Делегати захотіли бачити Церкву, яка буде дуже близько своїх вірних, яка буде захоплювала, яка в усьому буде служила, щоб довести до спасіння її вірян, а також яка хоче дотримуватися східної християнської традиції та плекати український дух. Собор показав, що хочемо будувати дуже живу спільноту. На жаль, про це дуже мало написали. Навіть присутні на Соборі ЗМІ.

Делегати Собору зголосили біля 100 постулятив, які поставили єпископам до прийняття та їх практичної реалізації. Поміж ними були дуже відважні, як наприклад управляти Церквою, щоб бути ближче своїх вірян — реорганізація Митрополії УГКЦ в Польщі. Собор показав також, що багато введено з того, що вже було у постулятах на Соборі в 2003 р. Але сьогодні перед нами нові виклики і треба про це говорити і конкретно діяти. Не можна нічого промовчувати.

Під час Собору

діяло також прес-бюро, яке мало служити тому, щоб широко оприлюднити інформації про соборові наради та рішення. В цей спосіб журналісти мали широкий доступ до інформації про Собор, доповідачів та делегатів. Рідко трапляється, щоб мали створені такі умови до праці. Натомість у польській пресі м.ін. „Rzeczpospolita” та „Gość Niedzielny” можна було прочитати, що Собор УГКЦ займався особливо питанням календаря та введенням до літургії польської мови. А тижневик „Tygodnik Powszechny” замінив лише коротку інформацію, що відбувся Собор УГКЦ в Польщі. Можна зрозуміти таке „широке зацікавлення”, коли у той час набагато більше інформації приходило з України. Найкращий переказ з того що діялося на Соборі був на веб-сторінці Католицької Агенції Інформаційної (КАІ). На жаль навіть РІСУ написало дуже мало про Собор а Департамент інформації УГКЦ примістив інтерв'ю з Владикою Богданом Дзюрахом та коротку

ся, що у ньому задіяні також численні члени парафіяльних рад, церківники, хористи, дяки тощо — тобто всі люди доброї волі, які, відповідаючи на поклик Євангелія, характеризуються готовістю безкорисливо служити своєю працею, талантами та просто жертвувати свій час для інших осіб.

Далі о. Роса говорив про харитативну діяльність Церкви, працю Карітас і реалізовані ними проекти включно з допомогою потерпілим в результаті воєнних дій в Україні. Окремі слова присвячені були допомозі нашим убогим парафіянам, а зокрема їхнім дітям.

Завершуючи доповідь отець Роса подав цікавий, повчаючий приклад: слідкуючи за різними матеріалами про підготовку до Собору, я звернув увагу на ствдження одного мирянина нашої Церкви з північної Америки, який висловив приблизно таку думку: якщо приймаємо, що ми покликані бути „живою парафією”, то всім нам найперше потрібно докласти зусилля, щоб не нехтувати діяльністю, особливо щодо тих потребуючих, яких Господь посилає перед наші очі. Відтак, коли прозвучить заклик допомогти комусь в біді, слід підтримати кожну належно підготовлену та обгрунтовану ініціативу. Коли ми послужимо ближньому, який є в потребі, тоді засвідчимо перед світом, що насправді Бог є любов.

Усі питання, якими займався перемиський Собор, були детально обговорені ще в окремих комісіях, що радили в групах вже пізніми вечорами за участю доповідачів та

інформацію про Собор. Чи питання української діаспори не важні для Церкви?

З моєї точки зору, польські журналісти вибрали теми, які були дуже медіальні і в цей спосіб можна було викликати сенсації і це їм вдалося. Такий переказ інформації не віддає однак правди, того що діялося на Соборі. Питання календаря чи польської мови були поставлені, але усі делегати не тільки тим займалися. А щодо мови, тут не йдеться, щоб наша Церква переходила на польську мову. На жаль такий переказ викликав також і різні запитання, а навіть незрозуміння у наших вірних.

Питання календаря

викликало дуже багато емоцій. Це питання ангажує кожну сторону діалогу. Голосування виявило, що 51% делегатів було за введенням нового стилю, а 49% за юліанським календарем. Голосування на Соборі показало, що яке-небудь рішення не буде простим і не закінчить дискусії. Кожна група має свої аргументи, які є оправданими і тому не буде просто вирішити чи дотримуватися юліанського календаря чи святкувати за грегорианським календарем. На Соборі вирішено, що треба провести нове опитування і якщо в усіх парафіях нашої Митрополії в Польщі 75% вірних скаже „так”, тоді єпископи будуть мати право ввести новий календар.

100 постулатів прийнятих нашими делегатами показало, що наша Церква ставляє собі важливі завдання на майбутнє. Не є ми статичною організацією, але живою Церквою і в таких категоріях думаймо про душпас-

делегатів. Що не були це пусті переговори підтвердив останній день з'їзду, коли-то відбувалися голосування над окремими темами — ще і тут появлялися доповнення та уточнення. Цікавим було голосування над календарем. Тут делегати поділилися на дві майже рівні за кількістю осіб групи. Одна половина голосувала за працею над зміною, натомість друга — нічого не змінювати.

Користуючися нагодою присутності представників усіх парафій на закінчення Собору було прийнято рішення про утворення Душпастирської ради в Перемисько-Варшавській Архиепархії. До її складу увійшли більшість делегатів Собору від Архиепархії. Митрополит Перемисько-Варшавський Архиепископ Іван Мартиняк декретом від 15 жовтня 2014 року на основі канонів 272-275 Кодексу Канонів Східних Церков установив Душпастирську Радю Перемисько-Варшавської Архиепархії, яка складається із 44 членів.

Собор 2014 року у Перемишлі, це вже історична подія. З повним переконанням належить відзначити, що його учасники виявили повний професіоналізм (коли б так це назвати), відповідальність і волю праці для добра своєї рідної Церкви. Тут не було пустослів'я, про що неодноразово згадували наші єрархи. Пообіцяли ж вони також, що серйозно вивчатимуть усі порушені проблеми та братимуть їх до уваги у своїй праці, що й було метою Собору.

Богдан Тхір

тирське життя в наших парафіях. Для мене найважливіші були не календар і питання мови, але методи, яких треба вживати, щоб краще евангелізувати та катехізувати наших вірних, як переказувати віру. Тут на мою думку джерело того, як оживити віру і вчинити, щоб всі ми були носіями живої парафії в нашому житті та щоб було нас більше.

Питання мови

важливе, але в контексті того, щоб батьки задбали за українську мову в своїх родинях, а тоді допоможе і школа і Церква. Може треба приглянутися до відносин між Церквою та ОУП, як краще співпрацювати, щоб не було душпастирського виклику польськомовних українців.

о. Аркадій Трохановський

Собор за програмою Колаковського

Нещодавно в краківському видавництві Знак помертно вийшла нова книжка Лешка Колаковського (1927-2009), видатного польського філософа. Дослідниця, яка порякувала величезний архів непересічного мислителя, віднайшла незавершений рукопис озаглавлений «Ісус осмішений. Есе апологетичне і скептичне». Рецензент «Газети Виборчої» написав, що Колаковський не належав до жодної Церкви, а його точка зору є чимось унікальним на тлі сьогоденної Польщі, з її спорами про світськість держави, про участь Церкви в публічному житті, з єрархами, котрі не розуміють демократії, та з агресивним атеїзмом молодих людей. Колаковський вважає, що християнство таке, яке знаємо, нездатне існувати після втрати живучості у високій культурі. Тому не поділяє популярної в польській Церкві думки, що опорою релігії є проста народна віра. Одночасно попереджає: християнство не перетриває як історичне знання, ані як приватна релігія індивідів. Ісус діє між людьми і мусить збирати довкола себе спільноту, яка не може бути політичним лобі. Цей «невоцерковлений» філософ пише: «Якщо не Бога і Ісуса шукають люди в Церкві, то немає вона до здійснення жодного спеціального завдання».

Шкода, що «Ісуса осмішеного» не віднайшли трохи раніше, так, щоб можна було прочитати це есе перед єпрхіяльними Соборами УГКЦ. Але до Патріяршого Собору ще багато часу, тож ознайомитись з думками колишнього марксиста буде ще нагода. Тим не менше якимсь дивним способом сама тема нашого Собору — Жива парафія місцем зустрічі з живим Христом — мабуть сподобалась би Колаковському. Парафія за визначенням є спільнотою, а не зібранням індивідів. Її живучість спрямована перш за все не на те, щоб виконати якісь позарелігійні функції («політичне лобі»), а на те, щоб зустріти живого Христа. В греко-католицькому інтелектуальному середовищі усвідомлювали, що силою обставин українські Церкви в минулому виконували функції, які в нормальних умовах є завданням інших об'єднань. Мирослав Маринович писав в 2003 році: «Віра українських християн комуністичного і посткомуністичного періоду більше вистояла на політичному та ідеологічному противленстві, в якому євангельський вимір суттєво ослаблений» («Українська ідея і християнство або коли гарцюють кольорові коні апокаліпсису», Київ, Дух і літера). Те, що Росія вкотре постаралася, щоб українців і їхні Церкви поставити перед лицем фізичного знищення, не змінює актуальності Собору — це має бути нагода задуматись над тим, що робити, аби греко-католицька парафія, як хоче

На сьогодні ніхто не думає про введення іншої мови до літургії. Не шукаймо сенсації тільки вдало працюймо з наймолодшим поколінням українців а від себе, тобто від усіх заангажованих в українське життя в Польщі, просто більше також вимагаймо. Маємо змішані родини польсько-українські чи також відвідують наші святині гості-поляки і треба, щоб були тексти для них, уточнені а не такі, щоб священники відумували і самі собі по-своєму перекладали. Чи не стати нас на це?

І ще одне. З постулятами повинні бути ознайомлені усі вірні Митрополії. Тоді це справді віддасть духа того чим займався Собор УГКЦ в Перемишлі.

о. Аркадій Трохановський

Собор за програмою Колаковського

Колаковський, була місцем, де пошуки Бога і Ісуса завершуються успіхом. Пам'ятаючи думку одного німецького богослова, що успіх не є жодним з імен Бога, я хочу так сказати про Собор УГКЦ в Польщі, які обидві наші єпархії провели спільно в Перемишлі 2-4 жовтня 2014 року. Зокрема порівнюючи цьогорічний захід з першим, який відбувся також у Перемишлі в 2002 році. Це сталося насамперед завдяки програмі підготовки до Собору, яка передбачала зустрічі в усіх парафіях. Амбітна програма Патріяршого Собору для невеликих діаспорних громад є серйозним викликом. Дехто може питати: нас тут жменька, боремося за виживання, а маємо задумуватись над місійністю і діяльністю? Але парадокс є одним зі способів, якими Бог діє в історії. І по-людськи незначна і слабка група, яка є спільнотою відкритою на Святого Духа, може мати величезну силу притягання для тих, хто шукає Бога і Ісуса.

Перемиський Собор Року Божого 2014 був моментом істини — відкрились думки багатьох сердець, відбувся обмін поглядами на важливі церковні справи. Обнадійливою була активна участь молодих мирян, які усвідомлюють свою відповідальність за майбутнє Церкви. Згідно з церковними канонами пропозиції Собору розглядаються єрархією. І годі увяйти собі, щоб пастирі проігнорували чи злегковажили волю своїх найактивніших вірян.

(Закінчення на 10 сторінці)

«О, спомагай нас, Діво Маріє»

Про свято Покрови Пречистої Богородиці о. Катрій ЧСВВ у своїй відомій праці «Пізнай свій обряд» пише: Східна Церква у своїх богослужбах залюбки підкреслює три найбільші привілеї Пресвятої Богородиці: її богоматеринство, її вседівицтво і її заступництво за нас перед Богом. І якраз цей третій привілей Божої Матері найбільше припав до серця нашому народові. Наші князі, королі, військо, козаки й гетьмани радо вибирають Пречисту Діву Марію за свою покровительську й опікунку.

Князь Ярослав Мудрий у 1036 році розбиває печенігів і з вдячності до Бога і Його Пресвятої Матері будує в Києві собор святої Софії і храм Благовіщення на Золотих Воротах. У 1037 році у церкві Благовіщення він віддає увесь народ під опіку Божої Матері. І так, з волі нашого монарха Пресвята Богородиця стає офіційною Заступницею, Покровителькою і Царицею нашого народу...

Почитання Пресвятої Богородиці в українському народі, як Заступниці і Покровительки, найкраще з'ясує сільська хроніка Якова Старого в Галичині. Згадуючи про страшні татарські напади і небесну опіку Пречистої Диви Марії, у хроніці сказано: «Нарід перестрашений і збідований втік до своєї церкви, падав на коліна перед іконою Божої Матінки, молився гаряче й ніколи не був позбавлений її опіки».

Це величне свято відзначається Церквами східного обряду (православними та греко-католиками) 14 жовтня.

Греко-католики Гданська об'єднані у парафії св. Варфоломея і Покрови Пресвятої Богородиці цього річного храмовий празник відзначили 12 жовтня. Перед престолом гданської церкви станув Владика Володимир Ющак, вроцлавсько-гданський ординарій, у супроводі о. Петра Барана, слупського декана, о. митрата Йосифа Улицького, місцевого пароха, о. Володимира Куца та о. Павла Поточного, пароха Циганка.

Гданська парафія, це одна з більших і найбільш перспективних наших парафій у Польщі. Оскільки чисельність менших цетрів у містечках та селах зменшується, так тут (подібно й в Варшаві чи Ольштині) парафіян прибуває за рахунок студентів, емігрантів з України та молодих сімей, які рішають своє життя пов'язати з великим містом. Перспективність таких парафій можна визначити й за таким фактом, що поміж дорослими немало й дітей різного віку, яких батьки беруть з собою на богослужіння.

Саме й до цієї громади з празничною проповіддю звернувся Владика Ющак: «Черговий раз переживаємо, наш радісний, храмовий празник Покрови Пресвятої Богородиці у цьому величому храмі. Вітаю вас, цих місцевих, з давних років, вітаю тих, хто тут

прибув з нагоди праці, науки, закладення родини, а також побратимів з України, які сьогодні тут шукають свого місця, для себе, для своєї сім'ї. Радію, що ми спільно молимося, беремо участь у цьому молитовному згуртуванні.

Празник Пресвятої Богородиці в нашому народі, це одно з більших, всенародних свят. Багато наших парафій ознаменованих Покровою. З чого воно береться? Можна це пояснити фактом, що у нашому житті, крім днів радості, бачимо також і різні загроженя. Пробуємо протидіяти їм. В різний спосіб. Фізично є це асекурація у відповідній фірмі, яка має нам допомогти у лихій ситуації. Але ми ще також молимося. До Пресвятої Богородиці, щоб була нашою покровителькою, захороною у нещасті, тою, що молиться за нами до свого сина, щоби горе оминало нас. Старі козацькі ікони Покрови показують нам такий образ, де Пресвята Богородиця під своїм плащем охороняє усіх, від селян, простолюддя, через бояр, козаків, єпископів, монахів, священство. Вони усі там, бо цієї опіки потребують. І отримують її. Звідси також таке велике почитання Богородиці в нашому народі. Засвідчують це численні паломничі, відомі усім нам, місця...

Нам потрібна молитва. Ми повинні постійно молитися до Богородиці про неустанный покров для себе, але також для цілого нашого народу. Сьогодні палкою молитви потребує Україна. Бачимо, яке горе діється на сході, яка там стоїть небезпека. Коли ми молилися про незалежність, щоби була Україна вільна. І вона стала незалежною, а ми майже перестали молитися, бо вона вже є. Видно, що не можна переставати, бо добро можна легко втратити, незалежність, бо вона не дається, як щось звичайне. Сьогодні ми молитовно едناها з нашими побратимами, служимо їм молитовно, помагаємо матеріально і цієї допомоги треба все більше. Не можемо бути байдужими, коли бачимо горе цих людей».

У проповіді Владика Ющак згадав також недавній перемський Собор нашої Церкви й віднісся до деяких його рішень, а зокрема нагадав його головну тему «Жива парафія», а щоби вона дійсно була живою, нам усім потрібно бути дійсною спільнотою, яка вмє працювати під одним кличем, де один одного вмє вислухати і прийняти до уваги голос свого співрозмовника.

Недалеко від греко-католицької церкви св. Варфоломея і Покрови Пресвятої Богородиці у Гданську, конкатедри Вроцлавсько-Гданської єпарії знаходиться будинок, в якому має свої приміщення гданський відділ ОУП. Тут традиційно, після літургії збирається українська громада. З нагоди празника Покрови зустріч була велелюдна з участю Владика Володимира Ющак, посла України в РП Мирона Янкюва з дружиною та інших запрошених гостей. У свобідній, товариській атмосфері можна було порозмовляти на різні теми смакуючи виробами української традиційної кухні. А що тем не бракувало, то й зустріч протягнулася. Безсумнівно, це добрий, живий приклад живої парафії.

Владика Володимира Ющак вітають наймолодші парафіяни.

Віряни гданської парафії.

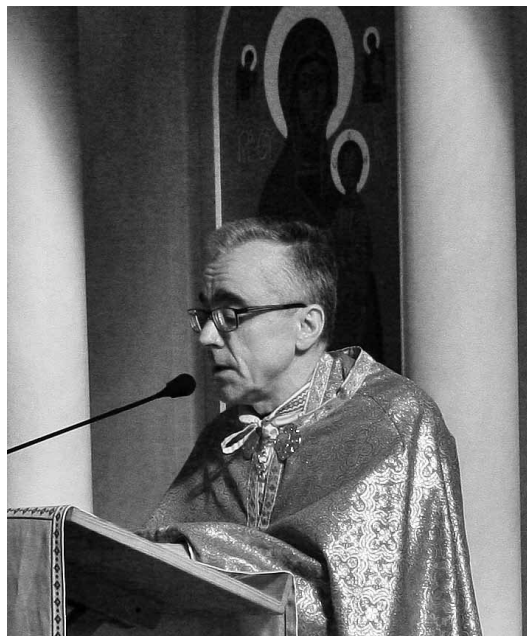
Церковний хор під диригуванням Ореста Міхалика.

На закінчення Божественної літургії...

... мирування.

Отець митрат Йосиф Улицький.

Богдан Тхір

30 років Сарепти

В дні 16-18 липня 2014 року, Братство греко-католицької молоді Сарепти святкувало 30-ліття своєї діяльності. Торжественні святкування проходили в осередку Братства у селі Новиці на Лемківщині.

Саме до Новиці у 1984 році вперше приїхали греко-католицькі питомці під проводом отця Ярослава Мадзеляна. Ці щорічні зустрічі дали початок нашому Братству. Метою перших таборів, за словами отця Ярослава, було дати молодим людям змогу побувати в рідних горах, вивчати разом східний обряд (саме у Новиці та навколишніх селах декотрі сарептяни вперше побачили справжню церкву з іконостасом), побесідувати про християнські моральність та богослов'я тощо. Донині це не помінялося, і цього року у літні канікули вже черговий раз до Новиці та до Команчи приїхало чимало сарептян.

У середу 16 липня, пам'ятаючи про принципи сарептянського життя, ювілейні святкування ми почали у новичанській церкві св. Великомучениці Параскевії. Після Вечірні всі сіли до спільної трапези. Ранком

Довідує
Мирослав Притула..

17 липня учасники торжества зібралися на Святу Літургію у каплиці Успення Пресвятої Богородиці. Опісля мали ми змогу поспілкуватися та придбати ювілейні футболки. Невдовзі почалися лекції та дискусії у сарептянській столоді. Протягом них старші сарептяни розповіли про свій досвід таборів, а всі присутні розмовляли про теперішню Сарепту та можливі напрямки розвитку Братства у майбутньому. Поодинокі теми були предметом дуже бурхливої дискусії, а всі знаємо, що саме такі розмови приносять найкращі плоди і висновки.

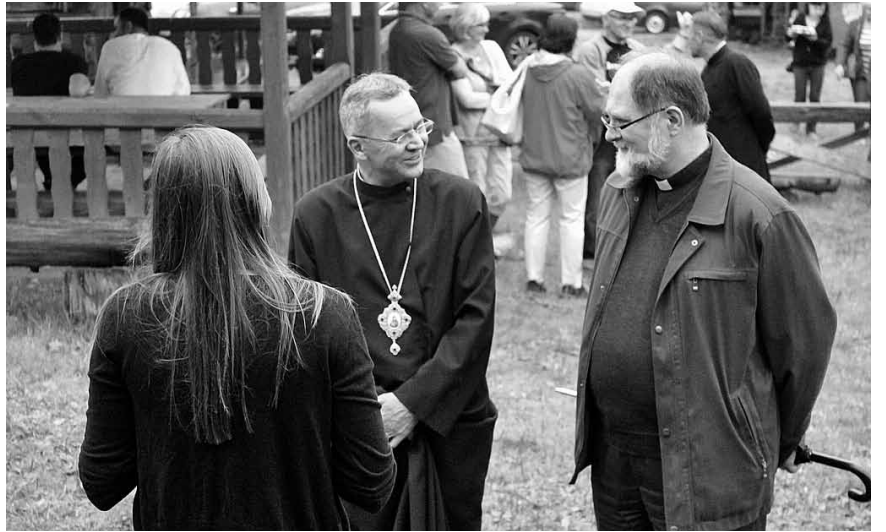
Слід відзначити, що крім сарептян та отців, у наших святкуваннях взяло участь також двоє владик нашої Церкви — Кир Володимир із Вроцлава та Кир Євген із Перемишля. Ієрархи подякували Братству за працю, яку воно виконує серед вірних вже тридцятий рік, поблагословили сарептянську родину та побажали успіхів і Божої допомоги на наступні роки діяльності. Святкування у четвер закінчилися артистичною програмою, в рамках якої виступили запрошені гості з Перемишля та Лігниць.

Останній день святкування почався дуже скоро — вже із сходом сонця на Святу Гору Явір із Новиці вийшла піша проща. Її учасники, несучи із собою ювілейний хрест, пішли на Святу Гору щоб взяти участь у архиєрейській Божественній Літургії. Після неї, взявши участь у хресній ході довкола каплиці, сарептяни, дотримуючи довоєнної традиції, лишили ювілейний хрест поблизу санктурії. Цим жестом ми висловили свою вдячність і подяку Всевишньому, який ізволив Сарепті знайти місце у серцях та умах багатьох людей, не лише через останніх 30 років. Ми надіємось, що укріплена Божим Духом сарептянська спільнота буде існувати ще довгий час.

Григорій Суханич

За спільним столом, і бесіда, і трапеза.

Поміж сарептянами Владика Юзак і Владика Попович.

Публіка сарептянського свята.

Люди прощались із Шептицьким попри загрозу арешту

(Продовження з 1 сторінки)

«Збереглися протоколи записів агентів, де вони доносили, що професор такий сказав те, а робітник таке. Навіть прощання, поділитись горем і болем, що Митрополит відійшов не давали. Але люди не боялись, вони говорили і писали у своїх листах», — каже Оксана Гайова.

Радянська влада не могла заборонити проведення похоронної процесії, бо розуміла міжнародний авторитет Шептицького і величезне пошанування його серед вірних. Будь-яка заборона могла спричинити масовий бунт у Галичині.

Коли радянська влада вдруге прийшла у Львів — у липні 1944, звісно, що агенти часто навідувались у митрополичі палати на розмову з архієпископом Шептицьким. І у дописах навіть вони не могли не визнати величчя Митрополита і писали про нього, як про людину високоосвічену, духовну і авто-

ритетну. Були припущення, що Митрополита могли отруїти, але жодних архівних підтверджень, доказів тому немає, наголошує Оксана Гайова, хоча така версія виглядає дуже правдоподібно.

Натомість у споминах брата Митрополита — блаженного Климентія — описані останні години і хвилини життя Слуги Божого. Митрополиту стало значно гірше 18 жовтня, а кілька днів перед смертю він вже був непритомний. Причиною смерті блаженний Климентій називає параліч нервових центрів мозку.

У прощальній проповіді наступник Митрополита Шептицького — Йосиф Сліпий — сказав: «Батько наш, батько, на кого ти нас покидаєш?», бо блаженніший Сліпий, як і все духовенство, добре розумів, що чекає на Церкву, яку півстоліття очолював і будував Андрей Шептицький. Одразу ж після по-

хорону почалась трагічна сторінка в історії УГКЦ — її ліквідація.

«Похорон був дуже урочистий 5 листопада через ціле місто. Тепер тяжкі часи для нас наступили, цілий греко-католицький єпископат вже як місяць ув'язнений — тиск, щоб переходити на православ'я. Богу дякувати, духовенство у моральній своїй цілості стоїть сильно при вірі і не сходить на манівці мимо ув'язнень, погроз. Тяжкі часи прийшли, але Господь добрий і не залишить нас у біді. Я ще мешкаю у Святому Юрі, у давній моїй кімнаті, але невідомо, як довго це потриває і що принесе завтрашній день. Чи ще колись побачимось на цій землі? Може, вже ні, але на цій землі життя не кінчається», — писав блаженний Климентій до брата Станіслава.

Втім не лише увесь єпископат був арештований, як і зазнали переслідувань монахи і монахині, вірні УГКЦ, але й одразу після похорону радянська влада взялась очорнювати ім'я покійного Митрополита, втягнувши у цю пропагандистську машину українських публіцистів і відомих письменників. Міфи про Шептицького радянська пропаганда творила аж до проголошення неза-

Могила Митрополита.

лежності Україні, але їх до останнього повторювали комуністи.

«Правда про праведника буде вічна. Лихої чутки про себе він боятися не буде», сказано в книзі «Мудрості». Вперше вшанування пам'яті Андрея Шептицького у рік, проголошений його іменем, відбуватиметься в Україні на загальнодержавному рівні. Отак і обернулася картка історії, як писав за життя Митрополит.

(Радіо Свобода)

Спортивні змагання в Громадці

Субота 11 жовтня 2014 р. в Громадці минула під знаком греко-католицької „Парафія-ди” Вроцлавсько-Гданської Єпархії. Відбулися тут отже XIII Футбольні змагання у міні-футболу для хлопців та дівчат. Одночасно були проведені змагання у настільному тенісі та IV конкурс в шахматах. Змагання проведено для дітей та молоді з вроцлавського та зеленогірського деканатів.

У Громадці в футбольних змаганнях з міні-футболу взяло участь 11 команд у двох категоріях.

Найперше відбулися змагання в молодшій категорії. Команди були поділені на дві групи. Спільно з хлопцями заграли дівчата з Вроцлава та Зам'єніц. Молоді футболісти заграли разом у турнірі 24 матчі. У великому фіналі друга команда Лігниць перемогла першу команду з Лігниць рахунком 1:0.

У молодшій групі черговість була наступною: 1. Лігниця II, 2. Лігниця I, 3. Позжадло, 4. Зам'єніце I, 5. Вроцлав II (дівчата), 6. Патока, 7. Вроцлав I, 8. Зам'єніце-дівчата.

У цій групі спільно з хлопцями грали також дівчата, а Юлія Кіселевська з Вроцлава отримала індивідуальне вирізнєння.

У старшій групі заграли 3 команди. Перемогли хлопці з Зам'єніц, друге місце завоював Вроцлав а третє Лігниця.

Кожна команда отримала м'яч, кубок, медалі, а спонсором нагород був Молодіжний Фонд Вроцлавсько-Гданської Єпархії (з пожертв зложених під час душпастирських відвідин).

Індивідуальні вирізнєння у молодшій групі: найкращий бомбардир: Іван Буковський з Лігниць, Марко Павлице з Лігниць, Михайло Бішак з Лігниць.

У молодшій категорії признано також індивідуальну нагороду для Юлії Кіселевської з Вроцлава і для наймолодшого учасника, Павла Комара, також з Вроцлава.

Окремі нагороди признано командам дівчат з Зам'єніц та Вроцлава.

Індивідуальні вирізнєння в старшій групі — найкращий бомбардир:

1. Давид Козубський з Зам'єніц, Іван Веюрка з Лігниць, Тома Вортняк з Вроцлава.

Індивідуальні вирізнєння у старшій групі — найкращий воротар:

1. Зам'єніце, 2. Вроцлав, 3. Лігниця.

У молодшій групі вперше признано перехідний кубок фундований Владикою Вроц-

лавсько-Гданської Єпархії Володимиром Ющакком. Цей кубок ортимала найкраща команда в молодшій групі — Лігниця II.

В індивідуальних змаганнях у настільному тенісі черговість була ось така:

Молодша група: 1. Іван Буковський з Лігниць, 2. Михайло Сметана з Лігниць, 3. Юлія Юрчишак з Вроцлава.

Старша група: 1. Романяк Петро з Зам'єніц, 2. Гожинський Михайло з Зам'єніц 3. Марюш Яценік з Позжадла.

Кожний з учасників отримав нагороду.

У змаганнях в шахи взяло участь 8 дітей. Відповідальною за змагання була Анна Карлик. Учасників поділено на 2 категорії.

У молодшій групі черговість була ось така: 1. Анна Карлик з Новогороду Бобж., 2. Павло Комар з Вроцлава, 3. Тома Кендзіора.

В старшій групі черговість була ось така: 1. Марія Карлик з Новогороду Бобж. 2. Яків Копистянський з Патоки, 3. Наталія Андруник з Вроцлава.

Нагороди вручали Війт Імінм Громадка Юрій Павлице, о. Павло Березка та о. Аркадій Трохановський.

Організаторами ПАРАФІЯДИ у Громадці були: Душпастирська Комісія до Справ Дітей та Молоді, а також греко-католицька парафія в Патоці.

Фундатори нагород: Війт Іміни Громадка Юрій Павлице, Молодіжний Фонд Вроцлавсько-Гданської єпархії, Початкова школа в Модлі, Лідія Зубаль та усі греко-католицькі парафії, які взяли участь у змаганнях. Усім спонсорам велике спасибі.

Дякую всім отцям, які взяли участь з вроцлавського та зеленогірського деканатів, суддям, опікунам та батькам.

Усім щирозсердечно дякую і надіюся що за рік буде нас більше.

До чергових змагань і хай перемагають найкращі.

о. Аркадій Трохановський

У міні-футбол грали хлопці й дівчата.

Кілька слів за закінчення змагань.

Спонсори дарують найкращим нагороди.

Кожна команда отримує трофеї.

„Моє українство”,

тобто що означає для мене бути українцем

Моє українство. Не знаю, як часто ставиться це запитання, через польських громадян української національності. Чи є це відчуття духовного зв'язку з Україною, винесене з родини, „висмоктане з молоком матері”, передане предками, чи також часом легко обвіяне соромом, почуття обов'язку. Чи сучасна Україна нас потребує?

Питання національних меншин, функціонування діаспори, часто недооцінювані та маргіналізовані владою країн, з яких вони походять. Вкорінення, фінансова і професійна стабілізація, можуть викликати деякий вид конформізму („Нічого мені вже до щастя не потрібно”). Чи насправді так є? Можна бути заангажованим в різні ділянки, але звук відомої української мелодії, гімну викликає невизначуваний неспокій. То хіба добре... З'являються образи з дитинства, контактів з близькими, участі в богослужіннях, прийняття святих таїн. Появляється добрий спогад шасливого минулого в крузі приятелів.

Україна це не тільки жорстокість сепаратистів, агресивні проросійські громадяни, що часто появляється в ЗМІ. Це релігійна та культурна спадщина, доробок багатьох поколінь, спільна мудрість народу. Для нас, „польських українців”, це не тільки обов'язок. Це величезне відчуття зв'язку з українським народом. Це „специфічна ситуація, тому що ми не пов'язані з одним місцем”, як в одному з останніх інтерв'ю підкреслив Владика Володимир.

Ми безпосередньо не накладені травмою акції „Вісла”, переслідуваннями за комуністичних часів, допитами спецслужб, а все

ж тримаємо у собі живу пам'ять, сльози предків, приховування національної приналежності, таємних участей в літургії.

Тепер думаємо про сьогодні, зручне життя, зрівнювання церковних календарів. Хай наше „українство” не стане для нас фольклором, вишиванка виробом з „Цепелі”, а Церква милою відмінною рисою, якою можна похвалитися в крузі довірених знайомих!

Христофор Щиповський

Психологія подружжя

Щасливе подружжя це природне прагнення нас усіх. Кожна дитина почуває себе любленою і має почуття безпеки, коли батьки мають хороше подружжя. Добрі відносини в подружжі вимагають зусилля, постійного росту та ніжності і опіки. Що пропонує нам християнська психологія? Чи щастя це тільки дійсність для молодих подруж? Що зробити коли біль і розчарування займають за багато місця в нашому подружжі?

Сьогодні хочу з Вами поділитися трьома ключами щасливого подружжя. Один з них це розмова. Час проведений разом, коли можемо послухати, що друга особа хоче нам розказати є дуже важливий. Ми як правило потребуємо, щоб нас сприймали таким якими ми є, та щоб нас вислухали і не давали жодних порад. Болісно сприймається критика та нарікання. Розмова в подружжі це зустріч двох «вбогих» людей, які діляться своїми скромними подарунками. Ніхто з нас не є меншим чи більшим, кращим чи гіршим. Ми двоє є тільки вбогими людьми, які так часто спричиняють біль, відкинення, приниження і часто це робимо несвідомо і нехотючи. Розмова це перед усім слухання. Це також час, щоб відкритися перед другою особою і поділитися з ним фрагментом свого життя. В житті можемо поміняти тільки одну особу і тою людиною є ми самі. Окрім себе самого не реально поміняти нікого, навіть характеру своєї дитини а тим більше чоловіка чи жінки. Лишається нам сприймати і захоплюватися другою особою такою якою вона є.

Другим ключем для доброго подружжя є вибачення. Як часто маємо вибачати? Мабуть 77 разів на день. Мені треба так часто вибачати для подруга, як часто я хочу, щоб він мені вибачав. Ми очікуємо, щоб любов була без умов, без кордонів, не залежна від криз та наших помилок. Варто вибачати все, і те що було колись в нашому подружжі, а також усе зло яке ми собі завдали впродовж останніх років спільного життя. Що це означає вибачити? Це любити далі. Це вміти провести розмову про якийсь болючий факт, віддати його в руки Бога і більше до нього не повертатися. Це сказати вибач мені. Це вміння прийняти вибачення другої особи. Це щирий усміх до своєї половинки і дбання за її добро. Це признатися перед собою, що і я не є досконалою і також кривджу і потребую твого прощення. Набудь найважче простити самому собі.

Найбільшою заповіддю яку подарував людині Бог, є любов до самого себе, до ближнього свого, і до Творця. Не можемо полюбити свою дитину, свого чоловіка, якщо не любимо самого себе і не дякуємо за усі подарунки які дає нам життя, навіть за ці дуже болісні, як смерть, як втрата майна чи роботи. Усе

є нам потрібне, для того, щоб ми були кращі, більш ніжні, вразливі на другу особу. Тільки тоді, коли щиро радіємо присутності другої особи, нашим чоловіком, сусідом, колегою на роботі, можемо полюбити Бога.

Своїми силами ми не спроможні любити, вибачати, творити щасливого подружжя. Ми є тільки маленькою гарною квіткою, яка скоро в'яне і відходить. Третім ключем для щастя в подружжі є молитва. Молитва в неділю на св. Літургії, і та особиста про яку може і ніхто не знає, і ця дуже важлива молитва тільки разом з чоловіком чи жінкою. Це звичайно не просто. Однак коли друга найближча особа чує вголос наші прохання, подяки, коли бачить, за що я переживаю, тоді пізнає мене правдиву, тоді разом зі мною може просити Бога про все що важливе.

Моя професор з психології сім'ї, Марія Браун-Галковська, на лекціях ставила запитання чи варто починати наново, коли ми прожили з собою 20 чи 30 років подружжя і стільки проб примирення закінчилося неуспіхом і черговим розчаруванням. Вона пропонувала провести тест. Треба сісти чим ближче свого подруга, притулитися до його серця і послухати чи воно ще б'є. Якщо це серце ще б'є то варто, варто пробувати, маємо ще час.

Коли пишу цю статтю знаю, що вчора вночі російські танки заатакували український батальйон під Луганськом, в якому є мої колеги з роботи з «Карітас» Дрогобич. Один з них Андрій є дуже тяжко поранений, має розторощені ногу та руку. Від доби не маю жодної про них інформації. Не знаю чи Андрій вижив. Не знаю чи це серце ще б'є. Що Ти і я можемо зробити, щоб врятувати того молодого хлопця. Може варто сьогодні вперше в своєму житті вибачити комусь. Може цією особою є дитина, батьки чи подруг. Варто подзвонити і сказати їй, що дуже її люблю. Тільки добро народжує добро. Тільки любов зупиняє війни. Війну на Україні, війну в подружжі, чи у власному серці.

Розмова, прощення і молитва це хороші кроки до яких щиро Вас запрошую.

Олександра Козанкевич
психолог БФ Карітас Дрогобич

Помер владика Софрон

У ніч з 30 на 31 жовтня на 91-му році життя відійшов у вічність єпископ-емерит Івано-Франківської архієпархії Софрон (Мудрий).

Народився 27 листопада 1923 року в м. Золочеві. Початкову і середню освіту здобув у Золочеві, а пізніше в Авсбургу (Німеччина) закінчив курс електроінженерії. Після війни покинув Німеччину і переїхав у місцину Давсон (Пеннсильванія, США), де в 1949 році вступив до монастиря отців василіан.

У 1951-1955 роках студіював схоластику та філософію, відтак, 14 січня 1955 року, склав вічні обіти, взявши собі ім'я Софрон. Далі поїхав до Рима, де чотири роки вивчав богослов'я в Григоріанському університеті, здобувши в 1958 році ступінь магістра. Тут, у Римі, 25 грудня 1958 року прийняв святе таїнство Священства з рук архієпископа Івана (Бучка). У Лятеранському університеті студіював римське і канонічне право, а в 1963

році захистив докторську дисертацію. У 1966—1969 роках у цьому ж університеті здобув ступінь магістра канонічного права Східних Церков. Пізніше став професором Папського інституту східних наук.

Від 1960 до 1974 року виконував обов'язки віце-ректора, а впродовж 1974-1994 років був ректором Української папської колегії св. Йосафата в Римі. Від 1965 до 1994 року був постійним співпрацівником Ватиканського радіо. У жовтні 1994 року виїхав в Україну (до Івано-Франківська), де був призначений ректором Івано-Франківського теологічно-катехитичного духовного інституту.

6 листопада 1995 року був призначений генеральним вікарієм Івано-Франківської єпархії, а 12 травня 1996 року відбулася його

Єпархіяльний з'їзд жінок

18 жовтня в парафії св. Йосафата в Старгарді Щецінському відбулася неповсякденна урочистість, вперше З'їзд жінок з території Вроцлавсько-Гданської Єпархії. До новозбудованої святині прибуло численне гроно пань (близько 140) та священників, репрезентуючих більшість парафій північних деканатів, м. ін. кошалінського і слупського.

Урочисту Божественну літургію з прибулим духовенством, відправив Владика Кир Володимир Р. Ющак.

Після літургії всі учасники конференції, перенеслися до залу Старгардського центру культури, де після зміцнення своїх сил підготовленою їжею, мали можливість вислухати декількох цікавих лекцій. Першим лектором був Томаш Щерба, відомий мешканцем Старгарда сімейний лікар. Тема його лекції: „В здоровому тілі, здоровий дух”. Як особа з великим професійним досвідом, поділився з жінками порадами і настановами, що стосуються здорового стилю життя, а також профілактики і запобігання сучасним цивілізаційним хворобам. Нюанси і специфіку жіночої психічної структури у цікавий спосіб представив психолог, магістр Мирослав Бочар.

У другому тематичному блоці лекції пройшли під заголовком: „Роль жінок в історії Східної Церкви”. Доповідав магістр Христофор Шиповський. Слухачам наближено вклав жінок у розвиток Церкви, почавши від середньовіччя, через період козащини, по легалізацію Греко-Католицької Церкви в Україні, до теперішніх часів. Наступна доповідь, прокурор магістр Данута Іваницька-Жванська, ознайомила всіх з, проблемою насильства в сім'ї. Крім чисто юридичного прикріплення у польському зако-

нодавстві, подавала вона приклади „з життя” і своєї професійної практики. Лекції тішилися великою зацікавленістю, чого прикладом була велика кількість запитань, що задавалися лекторам. Створеною була також можливість індивідуальних розмов в кулуарах.

Після теоретичної частини, повернувся духовний елемент. На закінчення конференції у церкві відправлено Молебень до „Всіх Святих Українського Народу”, а також відспівано гімн: „Боже Великий, Єдиний”.

Конференцію підсумував Владика Кир Володимир. Підкреслив велику роль жінок в житті парафіяльної спільноти, акцентуючи водночас значення дружин священників. Напевно слова владики сталися чинником, що мобілізує „жіночу частину нашої Церкви” до подальшої діяльності на користь парафіяльної спільноти та духовного розвитку. Над встановленим порядком і відповідною організацією урочистості наглядав адміністратор старгардської парафії, о. д-р Руслан Марцішак. Була це також одна з багатьох можливостей демонстрації жінками єдності, близького зв'язку з Церквою.

Христофор Шиповський

Жінки Вроцлавсько-Гданської парафії у конференційному залі.

єпископська хіротонія в катедральному соборі Святого Воскресіння м. Івано-Франківська.

За час правління Івано-Франківською єпархією владика працював над її розвитком. Розбудував Івано-Франківський теологічно-катехитичний духовний інститут (тепер Теологічна академія) і вивів його в число найкращих духовних навчальних закладів, домігся повернення будинку під консисторію, розбудував єпископську резиденцію. Усього за час свого єпископства рукоположив понад 130 священників. Владика Софрон написав багато праць, випустив українською мовою понад 150 релігійних фонокасет, грамплатівок, відеофільмів.

АРХИЄПАРХІЯЛЬНИЙ ХУДОЖНІЙ КОНКУРС

Катехитична комісія Перемисько-Варшавської архієпархії за благословенням Високопреосвященнішого архієп. і митр. Кир Івана Мартиняка, запрошує до участі в художньому конкурсі

п.н.: „Моя Церква і мій Народ”

Мета:

- Пізнавати повоєнну історію нашої Церкви у Польщі.
- Формувати поставу любові до Батьківщини і заангажування для її добра.
- Пізнати пастирське служіння душпастирів нашої Церкв після переселення.
- Пізнати життя і діяльності отців: Василя Гриника і Мирослава Ріпецького головних душпастирів УГКЦ у повоєнній Польщі.
- Заохочувати до наслідування провідників Церкви в їх вірності Церкві і народові.
- Сприяти розвиткові художніх талантів.

Учасники: Конкурс адресований до учнів початкової школи.

Техніка робіт: довільна, (може бути на шклі, вишванка, тощо).

Величина робіт: папір або довільний матеріал формату А4 і А3 (не може бути складана), оформлена в паспорті.

Опис робіт: на зворотній стороні подати:

- назва праці, прізвище та ім'я, клас, парафія, вчитель-катехит

Оцінювання: праці будуть оцінювані в чотирьох вікових групах:

- група I — садочок — „0”
- група II — кл. I-III
- група III — кл. IV-VI
- група IV — праці різні (нпр.: вишивані, на шклі)

Етапи Конкурсу:

- Шкільно — парафіяльний — проводимо у Великому Пості; комісія покликана парохом влаштує виставку праць в парафіяльній церкві. До неділі мирноносиць, тобто 3.05.2015р., катехит список учасників перешле Голові Катех. комісії а праці переможців (по три з кожної групи) до Циганка на адресу: **Zelichowo 31, 82-100 Nowy Dwór Gdański**
- архієпрахіяльний — комісія покликана Головою Катехитичної комісії визначить переможців. Вистава праць, проголошення та нагородження лавреатів відбудеться в Циганку підчас Малої Сарепти в четвер 4 червня 2015 р.

о. митрат Іван Лайкіш
Голова Катехитичної комісії

Вроцлавсько-Гданська Єпархія проголошує конкурс біблійного знання з книги Нового Завіту

„ДІЯННЯ АПОСТОЛІВ”

Почесний патронат:

Преосвященний Владика Кир Володимир Ющак

Організатори:

- Комісія до справ дітей та молоді
- Катехитичний Відділ Вроцлавсько-Гданської Єпархії,

Учасники:

- Учні з гімназії та середніх шкіл з Вроцлавсько-Гданської Єпархії.

Мета конкурсу:

- Поглибити знання про життя перших християнських спільнот.
- Показати вартості Святого Письма в житті людини.
- Поглибити віру та формувати християнську поставу на підвалинах Божого Слова.
- Розбудити до більшого зацікавлення Святим Письмом і активності на катехизі, у школі та вдома.

Етапи Біблійної олімпіади:

I етап — шкільно-парафіяльний:

- Кожний парох отримає запитання до I етапу біблійного конкурсу.

У I етапі обов'язує знання з:

Знання з Діянь Апостолів, розділи 1 — 12. Загальні інформації про автора Діянь Апостолів.

- I етап провести до **25 квітня 2015 р.**
- До **30 квітня 2015 р.** просимо зголосити по двох переможців з гімназії та середніх шкіл.
- У Комісії, яка буде оцінювати праці учасників конкурсу можуть бути священики, катехитки та вчителі української мови, щонайменше дві особи.
- Час призначений для відповідей — **45 хвилин.**
- Переможців парафіяльного етапу, що візьмуть участь у II етапі зголосити до о. д-р Аркадія Трохановського.
- Конкурс відбудеться на основі Святого Письма Старого та Нового Завіту виданого видавництвом МІСІОНЕР з 2007 р. та найновіші видання видавництва МІСІОНЕР.

II етап — єпархіяльно-фінальний:

- II фінальний етап відбудеться 2015 р. у травні у Познані.

У II фінальному етапі обов'язує знання з:

- Знання про життя автора Діянь Апостолів.
- Знання з Діянь Апостолів, розділи 1-28.
- Учасники фінального конкурсу приїжджають на власний кошт.
- Лауреати та учасники фіналу отримають нагороди.

о. д-р Аркадій Трохановський,
о. д-р Ярослав Роман

ЄПАРХІЯЛЬНИЙ

**художній біблійний конкурс
„Біблійні оповідання з Діянь Апостолів”
для дітей та молоді у 2014/2015 р.**

1. Мета конкурсу:

- поглиблення знання про Святе Письмо,
- поглиблення християнського життя,
- скріплення релігійної ідентичності,
- зацікавлення Святим Письмом в родині,

2. Учасники:

- діти дошкільного віку,
- учні початкової школи — клас I,
- учні початкової школи — клас II,
- учні початкової школи — клас III,
- учні початкової школи — клас IV,
- учні початкової школи — клас V,
- для учнів початкової школи — клас VI,
- для учнів гімназії,

3. Організатори та правила конкурсу

- Конкурс відбувається за благословенням Вроцлавсько-Гданського Єпископа Кир Володимира Ющака.
- Організатори: Єпархіяльний катехитичний відділ та Комісія до справ дітей та молоді Вроцлавсько-Гданської Єпархії.

Правила:

- роботи повинні бути самостійні, раніше не публіковані та не нагороджені на інших конкурсах
- кожна робота повинна бути підписана: ім'я та прізвище, вік, адреса, ім'я та прізвище катехита, назва парафії, назва біблійної історії,
- праці можуть бути виконані у форматі А3 та А4.
- учасники поносять кошти виготовлення та переслання робіт.
- організатори застерігають собі право не повертати і публікувати конкурсні роботи.

4. Призи:

- переможці конкурсів отримають нагороди фінансовані організаторами
- переможці конкурсів отримають нагороди на з'їздах дітей у 2015 р. в Білому Борі та в Лігниці.

5. Час надсилання праць:

- виготовлені роботи слід надсилати до 25 квітня 2015 року за адресою:

**ks. Arkadiusz Trochanowski
ul. Osiedle Dolne Miasto 26/3, 78-600 Wałcz**

Душпастирська Комісія до справ дітей та молоді
Вроцлавсько-Гданської Єпархії
о. д-р Аркадій Трохановський

Катехитичний Відділ
Вроцлавсько-Гданської Єпархії
о. д-р Ярослав Роман

КОНКУРС БІБЛІЙНОГО ЗНАННЯ

Катехитична комісія Перемисько-варшавської архієпархії за благословенням Високопреосвященнішого Архієп. і Митр. Кир. Івана Мартиняка, запрошує до участі в конкурсі

біблійного знання Євангелії від Івана

Мета:

- Поглибити знання Святого Письма
- Мотивувати до користування Св. Письмом
- Ознайомити з новим Катехизмом УГКЦ — Христос наша Пасха.
- Осмишлювати значіння переказу віри
- Формувати еклезіяльну тотожність греко-католика

Учасники:

- учні VI кл. початкової школи
- учні гімназії

Обсяг матеріалу:

- загальне знання про Святе Письмо на основі Катехизму УГКЦ — Христос наша Пасха, пункти 38-52 (с. 28-32)
- Євангеліє від Івана

Етапи:

- шкільний-парафіяльний — провести до **19.12.2014**; список учасників (ім'я, прізвище, котрий клас) з позначенням числа балів переслати до **31.12.2014** на адресу Голови Катехитичної комісії **i_lajkosh@wp.pl** до фіналу переходять три перші місця.
- архієпрахіяльний-фінальний — відбудеться в суботу **28.02.2015** в Комплексі шкіл з укр. мовою навчання в Гурові Ілавецькому, початок год. 11.00.

На лавретів та учасників фіналу чекають нагороди!

о. Іван Лайкіш, Голова Катехитичної комісії

Собор за програмою Колаковського

(Продовження з 5 сторінки)

Крім терпеливості з боку церковної громади потрібна також ретельність працівників українських засобів масової інформації. В «Нашому Слові» написано, що «I Собор УГКЦ відбувся в 2003 р.», а цього річчя закінчився «Молебнем до Пресвятої Богородиці». Роком попереднього був 2002, а інтенсивність праць в 2014-му не дозволила, на жаль, відправити Молебня. В іншому дописі утримання юліанського календаря є справою патріотизму, вірності ідеалам і свідченню мучеників. Коли втрачуть актуальність слова Мариновича про «політичне та ідеологічне противленство» у вірі українських християн?

о. Богдан Панчак

БЛАГОВІСТ — суспільно-релігійний місячник. Видає Українська Католицька Церква у Польщі. Редакція на громадських засадах. Редагує колегія: **Богдан Тхір** (т) — секретар редакції (тел./факс дом. 89 761 04 21), **прот. Богдан Степан** — координатор від Перемисько-Варшавської архієпархії, **о. Аркадій Трохановський** — координатор від Вроцлавсько-Гданської єпархії, **Ігор Горків** — тематична сторінка, **прот. Богдан Панчак** — богословська колонка, **о. Павло Поточний** — катехитична колонка, **Михайло Пульковський** — колонка «Жива парафія», **Дарій Гаврилець** — технічна редакція. Погляди авторів публікацій не завжди сходяться з точкою зору редакції. Матеріалів не замовляємо. В оправданих випадках застерігаємо собі право виправляти і скорочувати авторські тексти. Матеріали до публікації просимо висилати у машинописах або у чітких рукописах.

Kuria bp., ul. Basztowa 13, 37-700 **Przemysł**, tel/fax 16 678-78-68
e-mail: kuria@przemyslgr.opoka.org.pl

Kuria bp., Pl. Nankiera 15a, 50-140 **Wrocław**, tel./fax 71 343-94-77,
fax 71 343-94-67, e-mail: konsystoria@wro-gda.opoka.org.pl

Adres «BLAHOWIST»; ul. Kościuszki 28/3, 11-220 **Górowo Iławeckie**,
redakcji: tel. 89 761-04-21, e-mail: blahowist@poczta.onet.pl

Bank Spółdzielczy w Górowie II, Nr 08 8855 0004 2003 0006 3515 0001